

Handläggare:
Gabriella Luoma
08 508 18 129

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2018-03-08

Stockholms stads program för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2018-2021

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen av förslag till Stockholms stads program för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2018-2021.

Kerstin Sandström
stadsdelsdirektör

Sara Wrethed
avdelningschef

Sammanfattning

På uppdrag av kommunfullmäktige har socialnämnden utarbetat ett förslag till program för stadens alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitik för åren 2018-2021. Programmet syftar till att lyfta fram utvecklingsområden med det övergripande målet att Stockholm ska vara en stad fri från narkotika och doping med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol samt ett minskat tobaksbruk.

Programmet består av sex långsiktiga mål, som följs av delmål och förslag till aktiviteter för programperioden. Förvaltningen anser att förslaget till ANDT-program är väl genomarbetat och förankrat utifrån kartläggningar i staden och aktuell forskning. Det överensstämmer också med staden långsiktiga mål.

Förvaltningen ser positivt på förslaget.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsutveckling.

Bakgrund

Socialnämnden och utbildningsnämnden fick i kommunfullmäktiges beslut om budget 2017 i uppdrag att revidera stadens program för arbete mot alkohol, narkotika, dopning och tobak, ANDT, då den förra programperioden sträckte sig till och med 2012. Varje kommun förväntas anta styrdokument som inkluderar ANDT-arbetet och som utgår från den nya nationella ANDT-strategin¹.

Socialnämnden har nu utarbetat ett förslag till nytt program, i samarbete med utbildningsförvaltningen. Ett stort antal medarbetare vid olika verksamheter inom staden samt professionella och ideella samverkanspartners har bidragit med input och synpunkter, framför allt via workshops och samtal i olika stadsövergripande nätverk.

Kommunstyrelsen har remitterat förslaget till ett antal instanser, bland annat alla stadsdelsnämnder, för yttrande senast den 30 mars.

Remissen i sammanfattning

Programmet syftar till att lyfta fram utvecklingsområden för staden i ANDT-relaterade frågor med det övergripande målet att Stockholm ska vara en stad fri från narkotika och dopning med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol samt ett minskat tobaksbruk. Inför programarbetet har en kartläggning, som beskriver nuläget vad gäller konsumtion och skador, tagits fram. Kartläggningen visar både positiva resultat och utmaningar för staden.

Programmets innehåll är brett och innefattar tillgänglighetsbegränsande arbete (det vill säga begränsad tillgänglighet till ANDT), skydd av barn och unga, förebyggande arbete, tidiga insatser, vård och behandling samt viljeinriktningar för samarbetet med andra länder, framför allt inom Europa och EU. Programmet genomsyras av flera viktiga perspektiv, som gäller för alla långsiktiga mål och delmål i programmet:

¹ En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2016–2020

jämlikhetsperspektiv, HBTQ-perspektiv, barnrättsperspektiv och jämställdhetsperspektiv.

Programmet består av sex långsiktiga mål som formuleras helt i enlighet med dem i den nationella ANDT-strategin. De relaterar också till Stockholms läns regionala strategi². De sex långsiktiga målen är:

1. Tillgång till alkohol, narkotika, dopningsmedel och tobak ska minska.
2. Antalet barn och unga som börjar använda narkotika, dopningsmedel och tobak eller debuterar tidigt med alkohol ska successivt minska.
3. Antalet kvinnor och män samt flickor och pojkar som utvecklar skadligt bruk, missbruk eller beroende av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska successivt minska.
4. Kvinnor och män samt flickor och pojkar med missbruk eller beroende ska utifrån sina förutsättningar och behov ha ökad tillgänglighet till vård och stöd av god kvalitet.
5. Antalet kvinnor och män samt flickor och pojkar som dör och skadas på grund av sitt eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska minska.
6. En folkhälsobaserad syn på ANDT inom EU och internationellt.

Under varje långsiktigt mål listas prioriterade delmål och även förslag till aktiviteter. Delmålen baseras på vad som framkommit i kartläggningen, på kunskap och forskning samt på prioriteringar gjorda av medarbetare i staden och många av stadens samverkanspartners. Delmålen är tänkta att införas i stadens verksamhetsplaner via stadens digitala ledningssystem (ILS). Exempel på delmål och förslag på aktiviteter som rör stadsdelsnämnderna är tillsyn av tobak, alkohol och kosttillskott samt kontroll av receptfria läkemedel och tillsyn av försäljningsställen för tobak, elektroniska cigaretter och påfyllnadsbehållare samt folköl genomförs minst en gång per år. Försäljningsställen som ligger i närheten av skolor och där problem funnits med försäljning till minderåriga är prioriterade och får fler tillsynsbesök per år.

² Strategi och handlingsplan för ANDT-arbetet i Stockholms län 2017-2020

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen anser att förslaget är väl genomarbetat och förankrat utifrån kartläggningar och aktuell forskning. Det överensstämmer också med staden långsiktiga mål.

För att kunna arbeta strukturerat och målinriktat behövs ett styrdokument som reglerar ansvarsfördelningen mellan olika aktörer inom staden. Insatser som gör skillnad inom ANDT-området är frågor som ägs och påverkas av flertalet av stadens verksamheter. Det förslag som framtagits har en tydlig ansvarsfördelning mellan olika nämnder och styrelser, vilket också bidrar till ett gemensamt och sammanhållet ANDT-arbete som kan bedrivas tvärsektoriellt. Att arbeta så gör att olika kompetenser kan tas tillvara. Det ger också en stor inblick i andras arbete samt en ökad och effektivare samverkan.

Det faktum att det ska integreras i stadens verksamhetssystem innebär att ANDT-arbetet nu kommer att kunna bidra till likvärdighet i staden och att det integreras med övrigt förebyggande arbete.

Det är viktigt att verksamheterna ges goda förutsättningar att hålla en rimlig balans mellan ANDT-arbetet och sina andra uppdrag. Socialförvaltningen har ett särskilt ansvar att stötta förvaltningar och bolag i införandeprocessen.

I ett framgångsrikt lokalt arbete är politisk förankring, tydlig ansvarsfördelning och långsiktighet några viktiga grunder. I det reviderade programmet för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2018-2021 ingår dessa grunder och förvaltningen ser därför positivt på förslaget.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bilaga

Socialnämndens förslag till Stockholms stads program för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2018-2021